

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Conclusio negativa statuitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

Partem affirmativam tenent Scotus & ejus Discipuli in 1. dist. 1. qu. 2. quibus adhærent Molina, Suarez, & alij ex modernis: negativa verò communis est in Schola D. Thomæ, eamque docent Lorca, Vazquez, Salas, Montefino, & alij.

S. I.

Conclusio negativa statuitur.

41. **D**ico igitur, essentiam divinam, sine Personis, non esse sufficiens objectum ad beatificandum hominem: unde si per impossibile Sancti in cælo Deum ut Trinum non cognoscerent, non essent verè beati, & periret essentia beatitudinis.

Colligitur ex D. Thom. 2. 2. qu. 2. art. 8. ad 3. ubi ex duplici capite probat videri non posse à Beatis essentiam divinam sine Personis: primò quia videtur prout est in se: Trinitas autem Personarum est illi prout sic essentialis. Secundò idem probat ex eo quòd ipsa Personarum visio perducit nos in beatitudinem: id est (inquit ibidem Caietanus) quia Personarum visio pertinet ad substantiam objecti beatifici.

42. Variis etiam rationibus Theologicis solet hæc conclusio suaderi. Montefino & quidam alij illam probant in hunc modum. Implicat Deum videri, & non videri ut Trinum: Ergo Personarum Trinitas pertinet ad essentiam objecti beatifici, & consequenter divina essentia non est sola ad beatificandum sufficiens.

Verùm hic discursus non placet: Tum quia non admittit suppositionem factam, gratiâ disputationis, ad investigandum objectum beatificum quoad essentialia: Tum etiam, quia ut communiter docent nostri Thomistæ 1. p. qu. 12. art. 8. divina essentia videri non potest, etiam de potentia Dei absoluta, non cognitio creaturis, saltem sub communi ratione entis creabilis; & tamen illa non pertinent essentialiter ad objectum visionis beatificæ, prout est beatitudo: quare ab omnibus debet concedi hæc conditionalis, si divina essentia videretur, nullò modò cognitio creaturis, esset ad beatificandum sufficiens: Ergo ex hoc quòd essentia divina nequeat videri, non visis Personis, non rectè inferunt relationes pertinere ad essentiam objecti beatifici, & visionem divinæ essentia ad beatificandum non sufficere.

43. Alij cum Lorca hæc disp. 13. membro 1. existimant resolutionem hujus questionis pendere ab alia quæ in materia de Trinitate agitari solet, an scilicet relationes divinæ addant perfectionem & bonitatem ad essentiam. Unde sic arguunt. Relationes divinæ, cum sint entitates reales, sunt perfectiones infinitæ: Ergo cum beatitudo ad omne bonum se extendat, illis non visis, non potest subsistere essentia beatitudinis.

Sed hoc etiam fundamentum firmum non est: Tum quia probabilius est, relationes divinas non addere bonitatem & perfectionem relativam ad essentiam, sed solum gaudere bonitate & perfectione infinitæ essentia, in illis intimè inclusæ; aliàs darentur plures ultimi fines relativi; quod nullus concedit, sicut nec dari plura relativa principia, ut in tract. de Trin. fusè expendimus: Tum etiam quia, etsi relationes divinæ propriam perfectionem non habeant, illis tamen non visis, visio divinæ essentia non quietabit perfectè intellectum, nec erit visio Dei ut est in se, nec per

Tom. III.

A consequens beatifica, ut constabit ex infra dicendis.

44. Alij denique nostram conclusionem aliter probant, discurrentes in hunc modum. Relationes divinæ (esto non addant perfectionem & bonitatem supra divinam essentiam) addunt tamen distinctam veritatem: Ergo illis non visis, stare nequit essentia beatitudinis, non minùs ac si adderent bonitatem & perfectionem. Antecedens (inquiunt) manifestum videtur, quia veritas sequitur entitatem consideratam absolutè: Sed relationes divinæ addunt essentia distinctam entitatem: Ergo & distinctam veritatem. Consequentiam verò sic probant. Non minùs est de ratione beatitudinis quietare perfectè intellectum, quàm satiari voluntatem: At si relationes divinæ superadderent bonitatem, illis latentibus, non staret beatitudo, eò quòd non perfectè quietaretur voluntas: Ergo si addunt novam veritatem, & non videantur, non stabit beatitudo; quia non quietabitur perfectè intellectus.

Sed hic etiam discursus displicet: Tum quia falso nititur principio, ostendimus enim in tractatu de Trinitate, relationes divinas non addere distinctam veritatem ad essentiam (esto addant distinctam entitatem, sumendo entitatem ut præcisè oppositam nihilo) quia non addunt illi diversam immaterialitatem & intelligibilitatem, sed gaudent solum immaterialitate & intelligibilitate essentia, quæ gerit vices speciei intelligibilis, & objecti motivi respectu sui, attributorum, & relationum. Tum etiam quia licet non superaddant veritatem ad essentiam, visio tamen essentia sine illis, non erit visio Dei ut est in se, nec subinde perfectè quietativa & satiativa appetitus innati gratia, ut statim dicemus. Unde his rationibus prætermisissis,

45. Probatur primò conclusio ratione fundamentali. Ut essentia divina sit sufficiens objectum ad nos beatificandum, debet videri ut est in se: At illà visà sine Personis, non videretur ut est in se: Ergo ut sic non esset ad beatificandum sufficiens. Minor est certa: Deus enim prout est in se, non solum est unus, sed etiam Trinus, absque ulla distinctione reali inter essentiam & relationes: Ergo visà per impossibile essentia divinà sine Personis, Deus non videretur ut est in se. Major autem probatur primò ex illo 1. Joan. 3. *Cum apparuerit, similes ei erimus* (scilicet in beatitudine) *quoniam videbimus eum sicuti est*: ubi ponderanda est causalis illa *quoniam*: significat enim causam seu rationem à priori, cur visio Dei sit beatifica, esse, quia terminatur ad illum ut est in se.

Secundò probatur eadem Major: Ut cognitio Dei sit perfectè beatifica, debet esse intuitiva, & non purè abstractiva: Sed cognitio Dei intuitiva, debet ad illum, ut in se est, terminari; quia per hoc distinguitur cognitio intuitiva ab abstractiva, quòd hæc apprehendit objectum proportionaliter ad caput intellectus, & distinguit illum, non ut est in se, sed tantum in habitudine ad ipsum intellectum; illa verò videt & intuetur objectum ut est in se à parte rei, ut ostendimus in tractatu de scientia Dei: Ergo cognitio Dei, ut sit beatifica, debet ad illum ut in se est, terminari.

Tertiò eadem Major suadetur: Illa solum cognitio Dei est beatificativa, quæ quietat appetitum innatum gratia: Sed appetitus innatus gratia est ad Deum videndum, prout est in

E

Disp. 3.
art. 5.

Disp. 6.
art. 2.
45.
disp. 4.
art. 8.
conclus.
ultima.

seipſo; nam gratia, utpoteſemen gloriae, inclinatur ad Deum videndum, eò modò quò de facto à Beatis videtur: Ergo cognitio Dei ſufficiens ad beatificandum, debet terminari ad illum ut in ſe eſt.

46. Secundò probatur conſuſio: Non minùs eſt de ratione beatitudinis quietare perfectè intellectum, quàm ſatiare perfectè voluntatem: At ſi viſio terminaretur ad eſſentiam divinam, & non ad modum quò ſubſiſtit in tribus Perſonis, non quietaret intellectum: Ergo non eſſet beatifica. Major patet ex ſupra dictis, Minor probatur. Videns aliquam formam, deſiderat videre modum quò ſubſiſtit, & non quietatur donec videat illum: ſicut ergo ſi eſſentia divina ſubſiſteret in unico tantùm ſuppoſito, non quietaretur intellectus qui eam videret, & non videret illam ut ſubſiſtentem in uno illo ſuppoſito; ita ſi viſio terminaretur ad eſſentiam divinam, & non ad modum quò de facto ſuſiſtit in tribus perſonis, non quietaret intellectum.

47. Tertio ſuadetur conſuſio: Deus, præciſè ut unus, non eſt ſufficiens objectum ſuæ beatitudinis: Ergo nec noſtra. Conſequentia patet: quia cùm noſtra beatitudo ſit participatio divinæ felicitatis, idem debet eſſe objectum utriuſque; ſicut quia caritas eſt participatio amoris quò Deus ſeipſum diligit, idem habet objectum quòd divinà dilectio. Antecedens autem ſic oſtenditur. Dei beatitudo eſt formaliter Dei comprehenſio: Sed Deus ut unus non eſt ſufficiens objectum comprehenſionis ſui: Ergo neque ſuæ beatitudinis. Major eſt certa: beatifica enim cognitio, quâ Deus beatus eſt, debet eſſe perfectiſſima & infinita, ſubindeque comprehenſiva. Minor probatur: Objectum comprehenſionis debet eſſe cognitum, quantum cognoscibile eſt: Sed Deus cognitus præciſè ut unus, non cognoscitur quantum cognoscibilis eſt; cùm etiam ſit cognoscibilis ut Trinus: Ergo Deus cognitus præciſè ut unus, non eſt ſufficiens objectum comprehenſionis ſui.

48. Confirmatur & magis explicatur hæc ratio: Si per impoſſibile Deus ſe cognoceret ſolum ut Unum, & non ut Trinum, talis cognitio non eſſet ejus beatitudo: Ergo ſi à nobis prout ſic cognoceretur, talis cognitio non eſſet noſtra beatitudo. Conſequentia eſt nota ex dictis, Antecedens probatur. Illa cognitio non eſſet comprehenſio Dei: Ergo nec ejus beatitudo.

Dices, ex hac ratione ſequi, creaturas eſſe de eſſentia objecti beatifici Dei, ſubindeque illas ingredi eſſentialiter objectum formale noſtræ beatitudinis: Sed hoc dici nequit: Ergo hæc ratio non eſt valida. Sequela probatur: Creaturæ pertinent ad objectum comprehenſionis Dei, cùm Deus ſeipſum comprehendere nequeat, niſi in ſua eſſentia & omnipotentia cognoscat creaturas poſſibiles: Sed beatitudo Dei eſt cognitio comprehenſiva ſui: Ergo creaturæ eſſentialiter pertinent ad objectum beatitudinis Dei.

49. Reſpondetur tamen negando ſequelam. Ad cujus probationem dicendum, quòd creaturæ pertinent ad objectum comprehenſionis Dei, non primariò, ſed tantùm ſecundariò, ut termini connexi cum divina omnipotentia: at verò relationes divinæ pertinent ad objectum primarium ejuſdem comprehenſionis & beatitudinis Dei: Primò quia ſunt modi intrinſeci & eſſentiales naturæ divinæ, ut in tractatu de Trinitate

A te oſtendimus. Secundò, quia eadem cum illa gaudent immaterialitate, ratione cujus aliquid conſtituitur intra objectum primarium divinæ cognitionis. Tertio, quia ſunt termini intrinſeci & eſſentiales divinæ fecunditatis. Unde licet prædictæ relationes ſint de eſſentia objecti beatifici Dei, ſubindeque ad objectum noſtræ beatitudinis eſſentialiter pertineant: non tamen creaturæ, ſed iſtæ ad ejus objectum duntaxat materiale & ſecundarium ſpectant.

Ex quo ſic poteſt confirmari & magis ſuaderi conſuſio: Relationes divinæ pertinent eſſentialiter ad objectum primarium beatificum, utpote modi eſſentiales naturæ divinæ, & termini intrinſeci divinæ fecunditatis: Ergo implicat, illis non viſis, ſubſiſtere beatitudinem. Conſequentia patet: nam deſtructio ſeu negatio actûs rectè colligitur ex defectu cujuſlibet eſſentialiter pertinentis ad illius objectum, etiam ſi ut modus tantùm ipſum ingrediatur.

S. II.

Solvuntur objectiones.

OBIECIENS primò: Eſſentia beatitudinis conſiſtit in hoc quòd ſit viſio ſeu oſtenſio omnis boni, juxta illud Exodi 19. *Ego oſtendam omne bonum tibi*: Sed viſa divinà eſſentiâ, etiam ſi non viderentur perſonæ, oſtenderetur & videretur omne bonum; cùm relationes, ut ſupponimus, nullam addant bonitatem & perfectionem ad eſſentiam: Ergo viſa divinà eſſentiâ ſine perſonis, beatitudo ſubſiſteret.

Confirmatur: Aſſecutò bonò infinito quietatur voluntas: Sed viſio eſſentiæ divinæ ſine perſonis, eſſet aſſecutio boni infiniti: Ergo per illam perfectè quietaretur voluntas, ſubindeque talis viſio eſſet perfectè beatifica; cùm beatitudo, ut ſuprà dicebamus, nihil aliud ſit quàm perfecta quies, ſeu ſatietas appetitûs rationalis.

Ad hoc argumentum patet ſolutio ex ſupra dictis. Major enim diſtinguenda eſt: beatitudo eſt viſio ſeu oſtenſio omnis boni, prout eſt in ſe, concedo Majorem: aliter ac eſt in ſe, nego Majorem; & ſub eadem diſtinctione Minoris, nego conſequentiam. Itaque viſio Dei non habet quòd ſit beatifica ex præciſo conceptu viſionis ſummi boni, ſed ex conceptu viſionis Dei, prout eſt in ſeipſo: quia ſub hoc tantùm conceptu eſt cognitio intuitiva, & quietativa appetitûs innati gratiæ, ut in primo fundamento noſtræ conſuſionis expendimus. Unde ſicut in ſententia Adverſariorum, notitia abſtractiva quidditatis Dei, non foret beatifica, quia eſſet cognitio omnis boni, non tamen eſſet cognitio illius ut eſt in ſe, ita in noſtra, viſio divinæ eſſentiæ abſque perſonis, non foret beatifica: quia licet terminaretur ad omne bonum, non tamen prout eſt in ſe; cùm de facto divina natura in tribus perſonis ſubſiſtat & exiſtat. Quare ad confirmationem, diſtinguo Majorem: aſſecutò bonò infinito, eò modò quò eſt in ſe, quietatur voluntas, concedo Majorem: ſine tali modo, nego Majorem, & diſtinguo Minorem eodem modo, ac nego conſequentiam.

Objicies ſecundò: Sola eſſentia divina eſt objectum formale viſionis beatificæ; Ergo eâ viſa, licet non viderentur perſonæ, eſſentia beatitudinis ſubſiſteret. Conſequentia videretur bona: cùm enim ſpecificatio actûs ſumatur ab objecto formali, iſto remanente, ille ſubſiſtit. An-